

De laatste weken is er vanuit de media de nodige belangstelling getoond voor de nieuwe wet WvGGZ. De wet die de BOPZ vervangt, is nu sinds 1 januari in werking en volgens het Platform voor onderzoeksjournalistiek Investico, is het aantal dwangmaatregelen niet afgenomen en lijkt het maken van een gezamenlijk zorgplan om de gedwongen maatregel af te wenden, een plichtmatige exercitie. Bauke Koekkoek stelde in een bijdrage in de Volkskrant dat we nog eens goed moeten nadenken over de medische, diagnostische handelswijze omdat deze visie bijdraagt aan het feit dat we in Nederland zo'n beetje de meeste gedwongen opnamen op onze naam hebben staan in Europa. Een meer verhalende benadering en kijken naar de betekenis van de crisis in diens context, één van de centrale uitgangspunten van de sociale psychiatrie, zou mogelijk het aantal dwangmaatregelen wel terug kunnen dringen. Denk hierbij aan het betrekken van het netwerk zodra een crisis in beeld komt, meer gerichte IHT in de wijk en meer bemoeizorg vanuit de GGZ zodat de GGZ meer contact en verbinding met de doelgroep houdt. Deze laatste opmerking kwam van psychiater Niels Mulder uit Rotterdam en kan van harte ondersteund worden. De tijdsgeest leent zich voor een nieuwe benadering vanuit de GGZ!

Van tijdsgeest gesproken, hoe bent u door de pandemie gerold en wat heeft u er van geleerd om in een vorm van verplicht isolement, al dan niet weggestopt achter een scherm met toetsenbord, uw dagelijks leven door te brengen. In dit nummer van SP nemen Jaap van der Hoef en André Zuiderveld ons mee naar de manier waarop we het contact met hulpvragers onderhouden in Covid-tijd. En wat we daarvan geleerd hebben. Zij laten zien hoe een vorm van blended learning als essentiële tool aan ons instrumentarium kan worden toegevoegd. Albertine Wijnalda laat ons lezen hoe in navolging van onze nationale beweging goeroe Eric Scherder, bewegen in welke vorm dan ook, kan helpen om symptomen van somberheid en fysiek onwelbevinden, aan te pakken. Waarbij bewegen wel zo zijn leeftijdsspecifieke kenmerken en daarbij behorende aanpak kent.

Een ander verschijnsel dat onder andere al lange tijd door de Belgische psychiater Dirk de Wachter onder de aandacht wordt gebracht, is de enorme druk die er op jongvolwassenen wordt gelegd. Zij moeten succesvol en bovenal *gelukkig* zijn in een wereld waarin het om likes op Facebook dreigt te gaan. Rianne Heidstra en Sanne Edema deden literatuuronderzoek naar de burn-out klachten bij jongvolwassenen en ontdekten dat de jongeren verrassend weinig weten over het ontstaan van deze klachten en hoe ze hun gezondheid, fitheid en mentale weerbaarheid kunnen vergroten. Waarbij samenwerking tussen alle netwerkpartners rondom jeugdzorg ook wel geoptimaliseerd zou mogen worden.

Hierna staat in een aantal artikelen Magere Hein met de zeis centraal: de dood. Diny de Boer en Marja Bos vragen zich af hoe je als hulpverlener te werk gaat bij mensen met suïcidale gedachten, in een tijd waarin je geacht wordt om op anderhalve meter afstand te werken. Ze schrijven dat er geen sprake is van het aantal suïcidepogingen maar wel een toename van vragen rondom suïcide en ze verwachten dat de suïcidepogingen mogelijk gaan toenemen. Dit verklaren ze deels vanuit de gevolgen van de crisis rond corona en de economische gevolgen. Ze komen met een aantal passende tips voor de SPV! Diny de Boer keert in het artikel hierna terug met Sarah Kootstra om stil te staan bij de nazorg voor hulpverleners die bij een suïcide zijn betrokken.

Voor menig SPV is dit waarschijnlijk één van de grootste (be)dreigingen om mee om te leren gaan in ons werk. Suïcide heeft een blijvende impact op alle betrokkenen. In 2019 waren er volgens de Inspectie voor gezondheidszorg 721 GGZ-hulpvragers die zich suïcideerden. Wat heb je als hulpverlener nodig om dit te verwerken? Ook hier ligt het antwoord in praten, contact en verbinding. Met name met familieleden die betrokken zijn geweest. Als dat tenminste mogelijk is. Het drieluik rond de dood wordt afgesloten met een artikel van Renate Groot en Marja Bos. In dit geval is de dood gewenst en is de hulpvraag gericht op hulp bij euthanasie. In 2019 waren er 6361 meldingen van euthanasie waarvan 68 op psychiatrische grondslag. De auteurs spreken over '*euthanasie*' als ultimum remedium uit barmhartigheid. "Een absolute zekerheid zal in het geval van psychisch lijden nooit bereikt worden", aldus de auteurs en "de hulpverlener dient een narratieve insteek te houden om verandering en herstel te onderzoeken". Het is niet alleen een medisch of juridisch verhaal. Kan de hulpverlener het eigen morele kompas afstemmen op de euthanasiewens?

Tot slot keren we voor de SPV terug naar bekend terrein. Op de online studie-avond van de beroepsvereniging belichten *Hans van Essen* en *Stijn Ekkers* hun boek *Sociaal Kapitaal* waarin de SPV in haar huidige tijdsbestek wordt geportretteerd. Zij hielden een vlammend betoog voor complexiteit als kernwaarde voor de SPV. Waar menig hulpverlener afhaakt, ziet de de SPV voldoende mogelijkheden om hulp te bieden. Eric Leffers en Tessa Klasen laten zien wat Ekkers en van Essen betogen: wanneer de hulpverlener enige moeite wil doen, probeert aan te sluiten en het verhaal van de ander te begrijpen, dan kan die complexiteit middels een nieuw etiket in een behandelbaar kader worden geplaatst.

Geen zorgverlamming, een citaat dat *Gert Schout* ooit introduceerde, maar wel een antwoord op zorgmijding. Je bent nu eenmaal mens door je medemens!

Frans van der Lem heeft de afgelopen periode zijn licht over een drietal boeken laten schijnen en heeft deze voor ons gerecenseerd. Achtereenvolgens komen aan bod: *José Klaassen-Kersten* over integratie van medische hypnose in psychotherapie, *Koos Neuvel* met *Zeven meisjes in een eetstoornistragedie* en *Jozef Keulartz* over Boom-Mensen. Wie Frans inmiddels een beetje kent, weet dat hij wandelingen maakt in de natuur, mensen stil-zet en laat voelen en ervaren wat dat voor ons geestelijk welbevinden betekent. Hij heeft er meerdere keren in SP over gepubliceerd.

In de rubriek Dichterbij keren we terug naar persoonlijke ervaringen in de vorm van verhalen of gedichten die ons even stilzetten en na laten denken. Frans van der Lem vertelt in *Life Changing Moment* hoe hij een vriendelijker hulpverlener werd. Zijn stapelgedicht is een spel met woorden die door het 'stapelen' een nieuwe werkelijkheid tonen. Gerard Lohuis toont met verhalen uit de dagelijks praktijk dat ggz steeds een zoektocht is naar verborgen antwoorden, verpakt in symptomen.